

Ehdotus neuvoston suositukseksi kohtuuhintaisen ja laadukkaan pitkäaikaishoidon saatavuudesta.

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi ehdotuksen neuvoston suositukseksi pääsystä kohtuuhintaiseen ja korkealaatuiseen pitkäaikaishoivaan 7.9.2022. Suositusehdotusta käsiteltiin sosiaalityöryhmässä 8.9., 15.9., 27.9., 10.10., 24.10., jonka jälkeen teksti saatettiin hiljaiseen hyväksyntämenettelyyn 11.-16.11.2022. Suositusta käsiteltiin Coreperissa 18.11.2022. Suositus on tarkoitus hyväksyä TSTK-neuvostossa 8.12.2022. Suositusehdotuksen yhteydessä komissio antoi myös tiedonannon eurooppalaisesta hoito- ja hoivastrategiasta ja ehdotuksen neuvoston suositukseksi varhaiskasvatusta koskevien Barcelonan tavoitteiden tarkistamiseksi.

Suomen kanta

Suomi pitää suositusehdotusta laajana ja kattavana. On tärkeää, että pitkäaikaishoidon parantaminen on asetettu prioriteetiksi koko unionin tasolla.

Suomi voi tukea suosituksen tavoitteita. Ehdotuksen sisältö on pitkälti linjassa sen kanssa, mitä Suomi on jo kansallisesti tehnyt ja valmistelee edelleen. Moniin suosituksen kohtiin Suomella on olemassa vahva lainsäädäntöpohja, jossa lain valvonta-, raportointi- ja sidosryhmien kuulemisvelvoite on jo määritetty. Toisiin suosituksen kohtiin vastaa kansallinen poikkihallinnollinen ikäohjelmamme.

Suomen yleiskanta on, että kaikkea liiallista hallinnollista taakkaa ja päällekkäistä työtä tulee välttää ja uudet raportointivelvoitteet tulee minimoida. Suomi pitää valitettavana, että suosituksella luodaan EU-tasolle raskaahkoja toimeenpano- ja raportointivelvoitteita ilman vastaavaa lisäarvoa itse palveluiden kehittämisen näkökulmasta. Suomi pitää kuitenkin hyvänä, että suositus mahdollistaa olemassa olevien raportointimekanismien ja raporttien hyödyntämisen sekä antaa jäsenmaille mahdollisuuden päättää itsenäisesti koordinaatiomekanismin järjestämisestä.

Hoidon vaikuttavuuden mittaamiseksi laatukehikko ja -standardit ovat olennaisia. Suomi näkee tärkeäksi, että suosituksen mukaan nämä kehitot ja standardit ovat kansallisia, koska jäsenmaat eroavat toisistaan paljon lainsäädännön, palveluiden järjestämisen ja toteuttamisen suhteen.

Demografinen muutos luo paineita työvoiman saatavuudelle ja erityisesti hoitohenkilöstön saatavuudelle. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työolojen parantaminen sekä työvoimaperäisen maahanmuuton rekrytointiprosessin kehittäminen on tunnustettu tarve myös Suomessa. On elintärkeää noudattaa eettisen rekrytoinnin periaatteita ja suojella työntekijöitä kaikilta väärinkäytöksiltä.

Suomi pitää kannatettavana, että ehdotus kattaa niin hoidon ja huolenpidon saajat kuin sen antajatkin sekä virallisissa että epävirallisissa ympäristöissä. Myös sukupuolten tasa-arvon huomioiminen tekstissä on kiitettävää. Omaishoitajien on usein vaikea löytää tasapainoa työn, hoitotehtävien ja yksityiselämän välillä. Suomi pitää hyvänä, että omaishoitajien tuki työn ja hoivavelvollisuuksien yhteensovittamisessa on huomioitu.

Suomi pitää hyvänä, että suosituksessa on nostettu esille iäkkäiden hyvinvoinnin toteutuminen osana pitkäaikaishoidon palveluja huomioiden ennaltaehkäisevät toimenpiteet, terveen ja aktiivisen ikääntymisen, itsemääräämisoikeuden toteutumisen ja fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn ylläpitämisen. Teknologian kehittyminen tuo uusia mahdollisuuksia pitkäaikaishoitoon ja sillä voi tukea iäkkäiden itsenäistä kotona asumista ja hoitoalan ammattilaisia. Etähoidon ja palvelujen teknologiat lisäävät palveluiden saatavuutta sekä mahdollistavat muun muassa iäkkään terveydentilan nykyistä paremman seuraamisen ja siten tukevat oikea-aikaista hoitoa ja huolenpitoa. Tekoälyn ja robotiikan avulla voidaan keventää ammattilaisten työkuormaa ja vapauttaa työaika asiakkaan kohtaamiseen. Teknologian täysimääräinen hyödyntäminen vaatii integraatioiden, toimintamallien ja lainsäädännön kehittämistä.

Pääasiallinen sisältö

Aloite vastaa sosiaalisten oikeuksien pilarin tavoitteisiin ja parantaa pääsyä kohtuuhintaiseen korkealaatuiseen pitkäaikaishoivaan kaikille, jotka sitä tarvitsevat. Se koskettaa kaikkia tilanteita (asumispalvelut, kotihoito, yhteisö). Tavoitteena on parantaa pitkäaikaishoivan tarjontaa ja varmistaa, että laatuksiteerit ovat korkeat. Jäsenmaita kannustetaan luomaan kansallinen laatukehikko pitkäaikaishoivan laadun varmistamiseksi.

Virallisessa hoivatyössä tulee varmistaa työntekijöiden työolot, työturvallisuus ja työhyvinvointi sekä taata mahdollisuus osaamisen kehittämiseen. Epävirallisessa hoivassa tulee pyrkiä tunnistamaan hoivatyö, jotta sen tekijöitä voidaan tukea muun muassa tarvittavalla koulutuksella, terveydenhuollon eri mahdollisuuksilla sekä vapaapäivien muodossa.

Jäsenvaltioita suositellaan järjestämään sopiva koordinaatiomekanismi parhaaksi näkemällä tavalla suosituksen toimeenpanemiseksi, käyttämällä olemassa olevia rakenteita tai luomalla uusia. Jäsenmaiden on 18 kuukauden sisällä suosituksen hyväksymisestä toimitettava komissiolle yhteenveto tehdyistä ja suunnitteilla olevaista toimenpiteistä, joilla suositus toimeenpannaan. Yhteenveto voi koostua jo olemassa olevista kansallisista raporteista. Lisäraportointia tulisi vain niiden suosituksen osa-alueiden osalta, joita olemassa olevat prosessit eivät mahdollisesti kattaisi. Toimitettujen raporttien tulee olla laajapohjaisesti valmisteltuja ja käsitellä paikallisen, alueellisen ja kansallisen tason.

Komissio seuraa suosituksen toimeenpanoa eurooppalaisen talouspoliittisen ohjausjakson sekä ja Sosiaalisen suojelun komitean työn puitteissa sekä jäsenmaiden raportointien pohjalta. Komissio raportoi neuvostolle jäsenmaiden toimeenpanon edistymisestä viiden vuoden kuluttua suosituksen hyväksymisestä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston suosituksen perustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 292 artikla yhdessä sen 153 artiklan 1 kohdan k alakohdan kanssa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU25 kirjallinen menettely 22 - 24.11.2022

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Ehdotus neuvoston suositukseksi pääsystä kohtuuhintaiseen ja korkealaatuiseen pitkäaikaishoivaan COM (2022) 441 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

STM, Seija Viljamaa, erityisasiantuntija, p. 0505954836
STM, Pirjo Pietilä-Kainulainen, erityisasiantuntija, p. 0503251977

VAHVA-tunnus

EU/1114/2022

Liitteet

Viite

